

ÅRSRAPPORT 2017

(3. regnskabsår)

Odense Letbane P/S

Odeons Kvarter 18

5000 Odense C

CVR-nr. 36 47 84 97

Til Erhvervsstyrelsen

Årsrapporten er fremlagt og godkendt på selskabets ordinære generalforsamling den 25. april 2018.

Dirigent:

Michael Jalking

INDHOLD

1 Ledelsespåtegning	2
2 Den uafhængige revisors revisorpåtegning	3
3 Ledelsesberetning	6
3.1 Selskabsoplysninger	6
3.2 Hoved- og nøgletal	7
3.3 Indledning	8
3.4 Fakta om letbanen	9
3.5 Finansiering af Odense Letbane	9
3.6 Økonomi	9
3.7 Aktiviteter i 2017	10
3.8 Ledelse	12
3.9 Interne kontroller	13
3.10 Risikostyring og særlige risici	13
3.11 Vidensdeling	14
3.12 Forventet udvikling	14
3.13 God selskabsledelse	14
3.14 Samfundsansvar	15
3.15 Bestyrelsens og direktionens ledelseshverv i erhvervsdrivende og offentlige virksomheder	21
4 ÅRSRAPPORT	24
5 Anvendt regnskabspraksis	24
6 Resultatopgørelse	27
7 Balance	28
8 Egenkapitalopgørelse	30
9 Pengestrømsopgørelse	31
10 Noter	32

1 Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar — 31. december 2017 for Odense Letbane P/S.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse D virksomheder (regnskabsklasse D), herunder bestemmelserne for statslige aktieselskaber jævnfør lov om Odense Letbane §10.

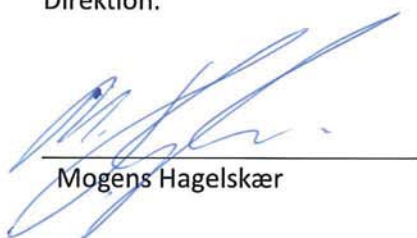
Det er vores opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar — 31. december 2017.

Det er endvidere vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i selskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og for selskabets finansielle stilling, væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som virksomheden står overfor.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Odense, den 11. april 2018

Direktion:

Mogens Hagelskær

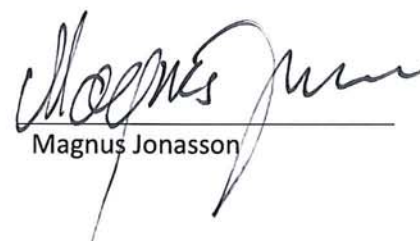

Per Feddersen

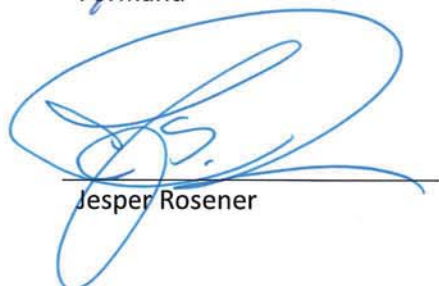

Steen Lykke

Bestyrelse:

Jesper Rasmussen
Formand

Gitte Andersen

Magnus Jonasson

Jesper Rosener

Niels Walther-Rasmussen

2 Den uafhængige revisors revisorpåtegning

Til kapitalejeren i Odense Letbane P/S

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Odense Letbane P/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark samt god offentlig revisionsskik, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i Lov om Odense Letbane. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af selskabet i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere selskabets evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion.

sion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsskik, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsskik, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusion er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis; og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik vores ansvar at udvælge relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de virksomheder, der er omfattet af regnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

Odense, den 11. april 2018

Ernst & Young

Godkendt Revisionspartnerselskab

CVR.-nr. 30 70 02 28

Brian Skovhus Jakobsen

statsaut. revisor

MNE-nr. mne27701

Michael Sig

statsaut. revisor

MNE-nr. mne34110

3 Ledelsesberetning

3.1 Selskabsoplysninger

Odense Letbane P/S

Odeons Kvarter 18

5000 Odense C

Telefon: 63 75 74 73

Hjemmeside:

www.odenseletbane.dk

CVR-nr.

36 47 84 97

Stiftet:

16. januar 2015

Hjemstedskommune:

Odense

Regnskabsår:

1. januar — 31. december

Bestyrelse:

Jesper Rasmussen (formand)

Gitte Andersen

Magnus Jonasson

Jesper Rosener

Niels Walther-Rasmussen

Direktion:

Mogens Hagelskær

Per Feddersen

Steen Lykke

Revision:

Ernst & Young

Godkendt Revisionspartnerselskab

Englandsgade 25

5000 Odense C

Ejerforhold:

Odense Kommune, 100%

3.2 Hoved- og nøgletal

(t.DKK)	1/1 - 31/12 2017	1/1 - 31/12 2016	1/1 - 31/12 2015
Resultat af ordinær primær drift	-7.891	-7.793	-7.692
Resultat af finansielle poster	-6.519	-2.013	-8
Periodens resultat	-14.410	-9.806	-7.700
Anlægsaktiver	724.023	460.038	204.837
Omsætningsaktiver	79.809	91.475	26.445
Aktiver i alt (balancesum)	803.832	551.513	231.282
Egenkapital	123.980	55.016	57.696
Langfristede gældsposter	555.079	258.239	0
Kortfristede gældsposter	124.773	238.258	173.586
Pengestrømme fra driftsaktiviteten	-18.175	-13.411	-6.015
Pengestrømme fra investeringsaktiviteten	-196.950	-268.084	-166.485
Heraf til investering i materielle anlægsaktiver	-196.950	-268.084	-166.485
Pengestrømme fra finansieringsaktiviteten	214.832	274.376	181.396
Pengestrømme i alt	-293	-7.119	8.896

Nøgletal

Likviditetsgrad	64,0%	38,4%	15,2%
Soliditetsgrad	15,4%	10,0%	24,9%
Egenkapitalforrentning	-16,1%	-17,4%	-13,3%
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	35	39	27
Antal fuldtidsbeskæftigede ved periodens udgang	38	40	38

3.3 Indledning

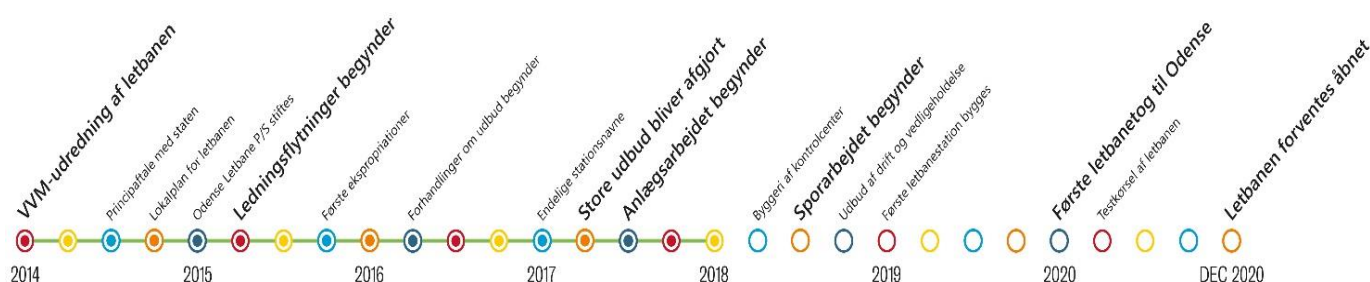
Odense Letbane nåede i løbet af året 2017 nogle af projektets største milepæle.

I juni måned blev kontrakterne på både anlæg af infrastruktur og indkøb af det rullende materiel underskrevet med de udpegede leverandører, henholdsvis Comsa S.A.U. fra Spanien og Stadler Pankow GmbH fra Tyskland. Denne milepæl blev nået efter et grundigt forarbejde og forudgående godkendelse hos selskabets tre bidragsydere; Odense Kommune, Transport- Bygnings- og Boligministeriet og Region Syddanmark.

En anden stor milepæl blev nået i august måned, da anlægsarbejdet med at lave nye vejbaner, cykelstier og fortove blev påbegyndt på Ørbækvej. Anlægsarbejdet langs letbaneruten er det første af i alt syv store stykker vejarbejder, som efterlader et otte meter bredt areal, hvor sporene til letbanen efterfølgende anlægges. Disse anlægsarbejder skaber endvidere de nye byrum og pladser, der skal omgive letbanen.

Opstarten af anlægsarbejdet med etablering af vejbaner, cykelstier og fortove markerer et stort skift i rollen for Odense Letbane fra projektering, planlægning og gennemførelse af de tre store udbud af infrastruktur, rullende materiel og anlægsarbejder til en egentlig anlægsorganisation. Odense Letbane er hermed for alvor blevet synlig i bybilledet i Odense og er kommet godt i gang med at skabe rammerne til fremtidens infrastruktur i Odense. Det letbanearbejde, som borgerne i Odense hidtil er stødt på i gaderne har primært handlet om at flytte forsyningsledninger inden det egentlige arbejde med anlæggelse af letbanen kunne påbegyndes. Her er det de forskellige forsyningselskaber, der som bygherre har stået for planlægningen og udførelsen, mens Odense Letbane har haft en koordinerende rolle. Herudover har Odense Letbane udført forskellige mindre forberedende anlægsarbejder langs traceet.

Frem mod forventet idriftsættelse i 2020 har der været - og vil der fremadrettet - være følgende væsentlige aktiviteter og milepæle:

3.4 Fakta om letbanen

En letbane er populært sagt en moderne og mere bekvem udgave af en sporvogn. For Odense Letbane gælder følgende fakta:

- ◆ Odense Letbanes første etape bliver 14,4 km lang
- ◆ Der bliver 26 stationer på linjen fra Tarup i nord gennem bymidten til Hjallesø i syd
- ◆ Hele turen fra Tarup til Hjallesø forventes at tage 42 minutter
- ◆ Der vil i dagtimerne være afgang fra hver station hvert 7,5 min. med variation i ydertimerne.
- ◆ Letbanen kommer forbi byens nøglepunkter og kraftcentre for udvikling
- ◆ Et letbanetog er 30 meter langt
- ◆ Et enkelt letbanetog kan have cirka 200 passagerer ad gangen
- ◆ Der forventes cirka 34.000 passagerer på en hverdag – 1 million på en måned
- ◆ Letbanen designes til at køre 70 km/t, men vil normalt køre med maksimalt 60 km/t
- ◆ Der er altid en fører i letbanetoget
- ◆ Letbanen er grøn og et moderne transportmiddel

3.5 Finansiering af Odense Letbane

Det samlede anlægsbudget andrager 3,3 mia.DKK i prisindeks 2017 inklusiv alle bevillinger og reserver afsat af de tre bidragsydere Odense Kommune, Transport- Bygnings- og Boligministeriet og Region Syddanmark. Finansiering sker via de tre bidragsydere, der bidrager med henholdsvis 1,8 mia.DKK, 1,2 mia.DKK og 0,1 mia.DKK. Herudover har Odense Kommune for udvalgte områder langs strækningen ønsket at foretage nogle tilkøb, som i alt andrager 0,2 mia.DKK. Tilkøb finansieres alene af Odense Kommune.

Det er aftalt med Odense Kommune, at kommunens finansiering sker ved 15% kontantindskud og efterfølgende ved lånoptagelse igennem Odense Letbane P/S af de sidste 85%.

3.6 Økonomi

Årets resultat udviser et negativt resultat af primær drift på 7,9 mDKK. De driftsførte omkostninger vedrører lønninger til ledelse af selskabet samt andre driftsomkostninger relateret til selskabet. Årets resultat er i overensstemmelse med ledelsens forventninger.

Årets samlede anlægsinvesteringer udgør 264,1 mDKK, hvilket primært kommer fra omkostninger til eksproprieringer, forberedende anlægsarbejder, projektering og udbud af anlægsarbejder, transportsystem og det rullende materiel samt omkostninger til anlægsarbejder. Årets samlede anlægsinvesteringer er cirka 176 mDKK lavere end forventet i halvårsrapporten, hvilket primært skyldes en periodeforskydning på forudbetaling til Comsa S.A.U. til efterfølgende år.

De samlede anlægsudgifter udgør 271,9 mDKK i 2017 vedrørende projektet. Heraf er 7,9 mDKK indregnet i resultatopgørelsen, og 264,0 mDKK indregnet i balancen under materielle anlægsaktiver.

Egenkapitalen er i løbet af året forhøjet med 83,4 mDKK som følge af kontant indskud fra selskabets ejer.

Inden aktiviteterne pr. 1. marts 2015 blev flyttet til anlægsselskabet Odense Letbane P/S er der i Odense Kommune i perioden januar 2012 – februar 2015 afholdt omkostninger for i alt 184,3 mDKK vedrørende etablering af letbanen. Heraf har Odense Kommune bidraget med 165,1 mDKK til letbaneprojektet, mens Transport- og Bygnings- og Boligministeriet har bidraget med 19,2 mDKK. De samlede omkostninger på 184,3 mDKK er en del af det samlede anlægsbudget på 3,3 mia.DKK.

3.7 Aktiviteter i 2017

Arbejdet med at forberede byen til den kommende letbane er fortsat planmæssig gennem året.

De forberedende arbejder omkring forstærkning af Middelfartsbroen, etablering af tunneller ved Ørbækvej og IKEA samt under Niels Borhs Allé ved Bilka er tilendebragt og alle større nødvendige nedrivninger er gennemført og afsluttet i løbet af 2017. Som de sidste forberedende arbejder er forstærkningen og udvidelsen af Langesø sti-tunnellen afsluttet i efteråret, ligesom tunnellerne under det kommende letbanespor på Syddansk Universitet er blevet ombygget. Det har blandt andet været nødvendigt at sænke tunnellerne for at skabe tilstrækkelig plads til letbanen med skinner og køreledninger samt forstærke tunnellerne, så de kan modstå tryk og vibrationer fra letbanen.

Odense Letbane har plantet en ny skov bestående af mere end syv tusinde nye træer og buske i området omkring Odins Bro. Den skal erstatte forskellige mindre skovområder, som det har været nødvendigt at fælde langs letbaneruten – efter princippet om, at Odense Letbane planter to nye træer, hver gang det har været nødvendigt at fælde ét træ. Langs med letbaneruten skal der også plantes nye træer, så de kan bidrage til at gøre Odense til en grønnere by.

Forsyningsselskaberne har i 2017 fortsat de omfangsrige og meget komplicerede ledningsomlægninger, der var nødvendige inden selve letbanen bliver anlagt. Det gælder både de store rør som vandforsyning, kloak og fjernvarme og de mindre kabler til forsyning af strøm, internet og TV-signal. Arbejdet har medført en del større vejarbejder med indsnævrede vejbaner og periodiske vejlukninger og er gennemført med Odense Letbane som koordinator og i tæt samarbejde med Odense Kommune. Arbejdet med ledningsomlægninger er nu tilendebragt og de afsluttende mindre opgaver med tilslutninger vil blive gennemført i løbet af 2018.

I 2017 er der gennemført de sidste planlagte ekspropriationsforretninger, så de nødvendige arealer for anlæggelsen af letbanen nu er erhvervet. Odense Letbane har hermed gennemført i alt 385 ekspropriationssager, hvoraf der er eksproprieret areal i 150 af sagerne. I de resterende sager er der alene eksproprieret rettigheder til for eksempel ophæng af letbanens kørestrøm.

I forbindelse med de gennemførte ekspropriationsforretninger har der efterfølgende været uenighed om en række af de vedtagne erstatninger, der fastsættes af Ekspropriationskommissionen og der er således indbragt i alt 35 sager til Taksationskommissionen. 24 sager er indbragt af lodsejerne, der mener at have fået for lidt i erstatning, og 16 sager indbragt af Odense Letbane P/S, der mener, at der ikke er indregnet tilstrækkeligt fradrag i erstatningerne for de fordele det giver lodsejer at have en ejendom tæt på letbanen. Af de indbragte 35 sager er 5 sager indbragt af både lodsejer og Odense Letbane P/S.

Taksationskommissionen har på nuværende tidspunkt afgjort 21 af de indbragte sager og har i en række tilfælde hævet erstatningen til lodsejerne. Det er fortsat Odense Letbane P/S' opfattelse, at der ikke i tilstrækkeligt omfang er indregnet lodejerens fradrag for fordele ved at letbanen kommer til at køre ved siden af ejendommen ligesom det er Odense Letbane P/S' opfattelse, at der ikke er anvendt det rigtige grundlag ved Taksationskommissionens fastsættelse af erstatningerne. Odense Letbane P/S har som følge heraf anmodet Taksationskommissionen om at genoptage to af sagerne og vil om nødvendigt føre sagerne videre til domstolene for en juridisk vurdering af den praksis, som Taksationskommissionen har anvendt ved fastsættelse af de vedtagne erstatninger.

Anlægsarbejdet med etablering af nye vejbaner, cykelstier og fortove omfatter syv entrepriser, hvor den første vedrørende Ørbækvej Nord blev udbudt til de prækvalificerede bydere i foråret, mens fem entrepriser har været udbudt løbende hen over efteråret. Den sidste er udbudt i begyndelsen af 2018. Der har været en stor interesse blandt byderne og dermed en god konkurrencesituation med den laveste pris som den afgørende faktor. Alle udbud er således afsluttet tilfredsstillende og indenfor de lagte budgetter.

Efter indgåelse af kontrakterne på anlæg af infrastruktur og indkøb af det rullende materiel i første halvdel af året er der arbejdet med blandt andet planlægning af anlægsfasen og fastlæggelse af design.

Vedrørende infrastrukturen arbejdes der tæt sammen med Comsa S.A.U. omkring fastlæggelse af design af for eksempel stationer, læskure og indretningen af letbanens drifts- og vedligeholdelsescenter. Ligeledes er der gennemført et omfattende arbejde med en detaljeret udførelsesplan for anlægsfasen for at optimere alle forhold og sikre overholdelse af tidsplanen og optimal udnyttelse af ressourcer.

Comsa S.A.U. begynder i 2018 at anlægge skinner, lave signalsystemer, rejse master til kørestrøm og bygge de 26 letbanestationer, ligesom der samtidig tages det første spadestik til opførelse af kontrolcenteret syd for Odense Universitets Hospital. Til at udføre arbejdet har Comsa S.A.U. lavet et konsortie med den fynske virksomhed Munck Gruppen og portugisiske Efacec. Anlægsarbejderne forventes at være færdige i foråret 2020, hvorefter letbanen vil være klar til testkørsel.

Designet og indretningen af togene er blevet fastlagt sammen med Stadler Pankow GmbH ligesom også Odense Kommune har været involveret i designet af togene for at sikre sammenhæng til byrummet i Odense Kommune.

Der er aftalt en detaljeret produktionsplan med Stadler Pankow GmbH og produktionen af det første tog begynder i slutningen af 2018. Det første tog er planlagt til levering medio november 2019.

I forbindelse med såvel design af perroner som design og indretning af togene er der blandt andet indhentet erfaringer fra studiebesøg hos andre letbaner i Europa. Der har endvidere været en gruppe bestående af medlemmer med forskellige tilgængelighedsudfordringer som for eksempel en blind, en kørestolsbruger og en hørehandicappet, som har bidraget med forslag til design af togsæt og stationer. Dette skal være med til at sikre de bedste løsninger for Odense Letbane inden for de aftalte økonomiske rammer og mulighederne ved indkøb af standardløsninger.

Odense Letbane har i året arbejdet med at udvikle et designkoncept med et ensartet udtryk og identitet for letbanen. Konceptet skal i detaljer angive, hvordan man bruger farver og skrifttyper mv. i alle materialer og produkter, som letbanen anvender og vil blive implementeret løbende frem mod driftsstarten i 2020.

I 2017 blev der arbejdet med at forberede udbuddet vedrørende udvælgelsen af operatøren for den fremtidige drift og vedligeholdelse af letbanen. Udbudsmaterialet blev udsendt ved udgangen af 2017 og udvælgelsen af den endelige operatør vil ske ved forhandlinger med byderne gennem 2018. De fem prækvalificerede bydere til den kommende driftsopgave er i alfabetisk rækkefølge:

- Arriva Danmark A/S
- Keolis Danmark A/S
- Metro Service A/S
- Odense Lightrail Service A/S (partnerselskab mellem Umove A/S og Transdev Sverige AB)
- Stockholms Spärvägar AB

Der forventes indgået kontrakt med den fremtidige operatør inden udgangen af 2018 således, at operatøren har den fornødne tid til etablering, ansættelse og uddannelse af letbaneførere til at opnå de nødvendige godkendelser hos Trafik- Bygge- og Boligstyrelsen.

Odense Byråd vedtog i 2017, at Odense Letbane P/S efter den kommercielle driftsstart skal have rollen som driftsselskab og sikre Odense Kommunes ejerskab og strategiske udvikling af letbanen. Med Odense Letbane P/S som både anlægs- og driftsselskab sikres der endvidere kontinuitet og en glidende overgang fra anlæg til drift. Arbejdet som driftsselskab vil ske i tæt samarbejde med Odense Kommune og trafikselskabet FynBus.

3.8 Ledelse

Bestyrelse

Selskabets bestyrelse består af fem fagligt professionelle bestyrelsesmedlemmer, der hver især er valgt ud fra deres professionelle faglige kompetencer med henblik på at sikre en bred palette af kompetencer i bestyrelsen.

Der afholdes mindst fire ordinære bestyrelsesmøder om året. I regnskabsåret 2017 blev der afholdt syv bestyrelsesmøder. Bestyrelsen modtager en løbende orientering om selskabet forud for hvert bestyrelsesmøde. På møderne behandler bestyrelsen forhold vedrørende Odense Letbanes overordnede udvikling, herunder blandt andet:

- Mission, vision, mål og strategi, overordnede økonomiske målsætninger samt forretningspolitik
- Analyse og gennemgang af væsentlige risikoområder
- Budget- og regnskabsrapportering, herunder opfølgning på overholdelse af budgetmål
- Forsikringsforhold
- IT- og finansieringspolitik

Ledelse

Odense Letbane P/S ledes af en direktion bestående af administrerende direktør Mogens Hagelskær, økonomidirektør Per Feddersen og teknisk direktør Steen Lykke. Sammensætningen af direktionen er uændret i regnskabsåret.

Der har i 2017 været udskiftninger og omorganisering i organisationen som følge af faseskiftet fra projektering og udbud til en anlægsorganisation. Således har medarbejderne i den tekniske afdeling fået andre roller med udførelse og tilsyn med anlægsarbejdet, ligesom der er ansat medarbejdere med kompetencer indenfor tilsyn og sikkerhed på byggepladser.

Ved udgangen af regnskabsåret var der i alt 38 ansatte i Odense Letbane mod 40 ansatte ved årets begyndelse. Medarbejderne er organiseret omkring de fire hovedleverancer – anlægsarbejder, transportsystem, rullende materiel og den fremtidige drift. Hertil kommer stabsfunktioner dækkende sikkerhed, håndtering af grænseflader, kontraktstyring, kommunikation og generel projektledelse.

Foruden de fastansatte medarbejdere hos Odense Letbane er der tilknyttet en række rådgivere. Bygherre-rådgiver er WSP Parsons Brinckerhoff, mens Cowi sammen med Systra udfører den tekniske rådgivning. Rådgivning vedrørende æstetisk design udføres af Niras, Villes et Paysages og PLH Arkitekter. Antallet af rådgivere er blevet væsentligt reduceret i årets løb som følge af, at projektet nu er i anlægsfasen.

3.9 Interne kontroller

Der udarbejdes hver måned en økonomisk rapport, som sammenholder de realiserede omkostninger med budget og estimat. Rapporteringen indeholder ligeledes en prognose for projektets samlede økonomi, ligesom der indgår en risikoanalyse samt en vurdering af fremdriften i projektet sammenholdt med den økonomiske udvikling.

Rapporteringen tilgår løbende selskabets direktion og bestyrelse.

Odense Letbane arbejder med løbende at optimere og effektivisere de interne kontroller og ved faseovergangen til en egentlig bygge- og anlægsorganisation med opstarten af CW-anlægsarbejderne har der været fokus på etablering af systematisk opfølgning på anlægsomkostningerne sammenholdt med fremdriften i anlægsarbejdet.

Odense Kommune følger som ejer projektet tæt, og der afholdes kvartalsvise statusmøder. Endvidere fører Transport- Bygnings- og Boligministeriet samt Region Syddanmark som bidragsydere tilsyn med projektets fremdrift, økonomi og risici.

3.10 Risikostyring og særlige risici

Odense Letbane har etableret et risikostyringssystem, som følger Transport- og Bygnings- og Boligministeriets instruks om Ny Anlægsbudgettering (NAB). Risikostyringssystemet giver en månedlig status på anlægsselskabets største risici og forebyggende handlinger. Risikostyringen fokuserer på tid og omkostninger.

Anlægsselskabets største risici vurderes på nuværende tidspunkt til at være:

- Konstruktion og håndtering af snitflader mellem transportsystemet og CW-anlægsarbejder samt ukendte installationer og jordbundsforhold
- Snitflader til andre igangværende anlægsprojekter i Odense

Med en strækning på 14,4 km er håndtering af snitfladen mellem transportsystemet og CW-anlægsarbejdet væsentlig for projektets gennemførelse og overholdelse af tidsplanen, som ovenfor beskrevet. Det gælder både placeringen af snitfladen og anlægslogistikken.

Der er flere større anlægsprojekter i gang i Odense i form af etablering af nyt universitetshospital (Nyt OUH) ved Hjallesø, ændring af området omkring Campus og Syddansk Universitet (SDU) samt etablering af en helt ny bydel på Thomas B. Thriges gade, som Odense Letbane alle har stor fokus på. Det er alle store anlægsprojekter, som skal anlægges parallelt med anlæggelse af letbanen. Dette stiller store krav til projektkoordinering og planlægning mellem projekterne. Odense Letbane har derfor etableret styregrupper med de største projekter langs letbanetraceet og har en tæt løbende dialog med parterne.

3.11 Vidensdeling

Anlæggelse af en letbane er et komplekst anlægsprojekt, som stiller krav til mange forskellige fagdiscipliner. Komplexiteten stiger dels ved, at der ikke tidligere har været andre letbaner i drift i Danmark og dels ved, at letbanen i Odense skal anlægges igennem nogle af Odense bys gamle gader.

Der pågår i henholdsvis Århus og København (Hovedstadens Letbane) tilsvarende projekter med etablering af letbaner, hvor Odense Letbane har været og fortsat er i tæt dialog med de øvrige danske projekter med henblik på vidensdeling og læring fra deres erfaringer. Herudover har Odense Letbane også god kontakt til udenlandske letbaner i blandt andet Stockholm (Sverige), Bergen (Norge), Manchester (England) samt Angers og Tours (Frankrig), og der er således gennemført studieture til disse letbaner for at få viden om deres erfaringer. Det er vigtigt for Odense Letbane at drage nytte af andres erfaringer og afprøve principielle problemstillinger på andre letbaner.

Ud over andre letbaneprojekter er Odense Letbane blandt andet i løbende kontakt med Vejdirektoratet, BaneDanmark og Metroselskabet i København for at drage nytte af deres erfaringer fra større anlægsprojekter i Danmark og for at drøfte de principper, som Odense Letbane vælger at anlægge letbanen i Odense på.

3.12 Forventet udvikling

Odense Letbane P/S forventer for 2018 et negativt resultat af primær drift i niveauet 10 mDKK samt samlede anlægsinvesteringer på knap 780 mDKK. De samlede anlægsudgifter til projektet i 2018 forventes således at udgøre 790 mDKK.

3.13 God selskabsledelse

Odense Letbane P/S har i 2017 gennemgået *Komitèen for god Selskabsledelses* anbefalinger af 6. maj 2013 jf. komiteens hjemmeside www.corporategovernance.dk. Gennemgangen viser, at Odense Letbane P/S, hvor det er relevant for selskabet, i alt væsentlighed lever op til anbefalingerne. Skema til redegørelse vedrørende anbefalingerne kan findes her: [Redegørelse for virksomhedsledelse](#).

3.14 Samfundsansvar

Odense Letbanes vedtagne politik for samfundsansvar bygger på, at vi driver en ordentlig, sund og økonomisk ansvarlig virksomhed. Vi er bevidste om, at vi er en integreret del af Odense by, og vi efterlever de love, regler, krav og normer, i både anlægs- og driftsfasen, som vi har tilsluttet os.

Det stiller store krav til Odense Letbane, og har medført et særligt fokus i selskabets arbejde. Dette gælder for eksempel hensynet til det ydre miljø, og arbejdet for en miljøvenlig transportløsning. I videst mulige omfang skal det desuden sikres, at byens eksisterende infrastruktur kan fungere, selvom anlægsarbejdet i en længere periode vil forstyrre byens borgere, erhvervsliv og gæster.

Odense Letbanes CSR-politik er udarbejdet med udgangspunkt i selskabets *Vision, Mission og Målsætninger* med fokus på at etablere en letbane, der sætter scenen for Odenses fremtid med respekt for udviklingen af byens infrastruktur med reduceret miljøbelastning og de afledte effekter heraf for byens borgere og samfundet generelt.

Odense Letbane følger Odense Kommunes politikker på områderne miljø, mennesker og socialt ansvar. [UN Global Compacts 10 principper](#) for sikring af menneskerettigheder, arbejdskraft, ydre miljø og anti-korruption udgør, sammen med Odense Letbanes egne målsætninger og principper, de indsatser, der har til formål at forebygge og reducere negative samfundsmæssige-, miljømæssige- og økonomiske konsekvenser af selskabets aktiviteter.

Odense Letbanes CSR-politik omfatter følgende fire fokusområder:

- ◆ Sikkerhed, sundhed og trivsel
- ◆ Miljø og naturbeskyttelse
- ◆ Socialt ansvar
- ◆ Kommunikation og dialog

a) Sikkerhed, sundhed og trivsel

Odense Letbane ønsker at skabe de bedste rammer for sikkerheden for de medarbejdere, der deltager i planlægning, design, anlæg og drift af letbanen med henblik på at undgå ulykker og negative helbredspåvirkninger, og for de mennesker der bor langs traceet.

Risici ved anlæg og drift af letbanen kan ikke elimineres fuldstændigt, hvorfor Odense Letbane arbejder aktivt med sikkerhed og med at kortlægge de forskellige risici samt forebyggende handlinger, der er nødvendige for at undgå arbejdsskader. Letbanen har god dialog på daglig basis med entreprenørerne i form af sikkerhedsrundring og -møder, samt tilsyn, hvor sikkerhed og sundhed er omdrejningspunktet. Alle byggepladser er anmeldt til Arbejdstilsynet, jf. lovkravene og der er god dialog med Arbejdstilsynet for at sikre et højt niveau for sikkerheden, i denne fase, hvor entreprenørerne for alvor er gået i gang med anlægsarbejderne.

Odense Letbane:

- arbejder for at minimere antallet af arbejdsulykker
- anvender Best Practice-procedurer og standarder under planlægning, anlæg og drift af letbanen og vil sikre overholdelse af den relevante nationale lovgivning
- har indført et ledelsessystem internt, således at arbejdet med sikkerhed, sundhed og trivsel kan dokumenteres, ligesom selskabet nu har de fornødne styringsredskaber, så konstaterede negative tendenser hurtigt kan korrigeres og konstaterede positive tendenser kan videreføres i hele organisationen
- kræver det samme af projektets leverandører

I praksis har det betydet, at Odense Letbane:

Generelt:

- Arbejder aktivt med HSE (Health, Safety and Environment) på projektkontoret
- Har et system til rapportering af hændelser (database og Docia Capture)

Sundhed:

- Har etableret en sundhedsforsikring
- Yder støtte til arrangementer med fokus på blandt andet muskel- og skeletbesvær (MSB)
- Tilbyder sundhedstjek til selskabets medarbejdere
- Tilbyder en sund madordning og daglig frugt og grønt

Entrepriser

- Kun anvender professionelle entreprenører, som har erfaring med HSE
- Stiller krav til arbejdstider, støjgrænser, brug af tekniske hjælpemidler og personlige værnemidler
- Har indarbejdet CSR-krav i kontrakter
- Har indgået aftale med Byg-til-vækst
- Har indgået aftale med Odense Kommunes kontrolenhed
- Har udarbejdet en folder om arbejdstagerrettigheder

I udbudsmaterialet stilles der krav til håndtering af sikkerhed under såvel anlægsfase som drift. Dette skal sikre, at leverandørerne lever op til gældende lovgivning, regler og normer samt sikre en effektiv og klar dialog med Odense Letbane omkring sikkerhed, miljøhensyn og socialt ansvar.

For at sikre klare forudsætninger for sikkerheden både i relation til udførelse og drift, er Odense Letbane i løbende dialog med såvel Odense Kommune, Politi som Trafik-, Bolig- og Byggestyrelsen. Dette for at sikre, at de kommende entreprenører og leverandører har klare rammer for deres arbejde og for de sikkerhedsmæssige godkendelser, der er nødvendige for anlæg og drift af letbanen.

Odense Letbane har i 2017 ført tilsyn med de allerede eksisterende byggepladser for at følge op på, at lovgivning, regler og normer i relation til sikkerhed og sundhed overholdes. Disse aktiviteter vil fortsætte for de kommende faser af projektet. Der er ikke registreret ulykker med fravær ved udførelsen af disse arbejder.

Resultater

- 0 ulykker med fravær i 2017
- 13 hændelser er registreret
- Ingen påkørsler af arbejdsområder fra trafikanter
- Trivselsundersøgelse gennemført i hele organisationen hos Odense Letbane P/S med meget højt trivselsniveau
- Ingen sager vedrørende psykisk arbejdsmiljø (stress, seksuel chikane, mobning)
- Alle igangværende byggepladser, hvor Odense Letbane er bygherre, er anmeldt til Arbejdstilsynet
- Alle Planer for Sikkerhed og Sundhed (PSS) er opdateret med konkret indhold, herunder særligt farligt arbejde og byggepladstegninger
- Lavt sygefravær på 1,2%, korrigeret for langtidssygefravær

I 2018 vil der blive lavet en kampagne med fokus på sikkerheden på byggepladserne. Kampagnen vil fokusere på korrekt påklædning og sikkerhedsudstyr, korrekt adfærd og opmærksomhed og vil blive vist ved for eksempel videoer, plakater, mannequindukker, foldere osv.

b) Miljø og naturbeskyttelse

Letbanens påvirkning af miljøet under etablering og ved den fremtidige drift er undersøgt i en VVM-redegørelse, som kan ses på Odense Letbanes hjemmeside. Odense Kommune har 31. marts 2015 givet VVM-tilladelse til etablering af Odense Letbane.

Odense Letbane kræver, at samarbejdspartnere, entreprenører, konsulenter og leverandører vil indgå i et konstruktivt samarbejde for til stadighed at bidrage til en bæredygtig proces gennem hele projektets livscyklus.

Odense Letbane vil arbejde for at opnå de bedste mulige samfundsmæssige påvirkninger gennem projektets tilvejebringelse og den efterfølgende drift af letbanen. CSR-politikken er grundlaget for dette og vil som en del af programmets styring blive udbredt og søgt implementeret hos projektets samarbejdspartnere, entreprenører, konsulenter og leverandører.

Odense Letbane vil:

- Forebygge og/eller reducere miljøpåvirkninger ved at integrere miljøhensyn i planlægningen, designet, anlægget og driften af den kommende letbane
- gennem systematisk miljøledelse sikre, at de miljøbeskyttelseskrav og vilkår, der fremgår af de danske myndigheders tilladelser og godkendelser, overholdes
- indføre miljøvenlige foranstaltninger og teknologier i det omfang, det er teknisk muligt og virksomhedsøkonomisk rimeligt
- arbejde aktivt med naturbeskyttelse og herunder blandt andet stræbe efter at sikre søer, vandløb og grundvand ikke lider overlast. Ved planlægning, design, anlæg og drift af letbanen vil der blive fokuseret på, hvordan negative påvirkninger kan reduceres mest muligt eller helt undgås
- indgå i en åben dialog med omverdenen om projektets miljøpåvirkninger
- kræve, at entreprenørerne indgår i løbende dialog med Odense Letbane om relevante miljøspørgsmål

Resultater

- Miljøhensyn er indarbejdet i udbudsmaterialet
- Regnvand genbruges ved togvask og andet udvendigt vedligehold samt til toiletskyl i drifts- og vedligeholdelsescentret
- Fliser og materialer genbruges
- Forberedende anlægsarbejder er udført separat for at mindske gener
- Skånsom fældning af træer med flagermus, dvs. træfældning udenfor yngleperioden, i Tarup (18 stk.), Odense C (2 stk.) og Hjallesø (1 stk.)
- Etablering af vandhuller og skovrejsning
- Planter to træer langs strækningen for hvert vejtræ, der fældes, jf. VVM-redegørelsen

I udbuddene af anlægsarbejdet med etablering af nye vejbaner, cykelstier og fortove, transportsystem og det rullende materiel er der anført en række krav til håndtering af miljømæssige påvirkninger.

Dialogen omkring dette og sikringen af, at anbefalingerne og kravene fra VVM redegørelsen efterleves er allerede i gang med udbudsprocessens bydere, for eksempel i relation til støj, beplantning, jordhåndtering, afvanding, energiforbrug, elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) og levetid for letbanen.

Håndtering af de ovennævnte miljømæssige påvirkninger er indarbejdet ved kontraktindgåelserne for såvel anlægsarbejderne som det rullende materiel.

c) Socialt ansvar

Odense Letbane vil udøve sit sociale ansvar i tæt samarbejde med entreprenører, konsulenter og leverandører og lokalsamfund.

Odense Letbane:

- anerkender sit sociale ansvar for uddannelse af mennesker og stiller derfor krav om lærlingepladser og anden uddannelse i kontrakterne med anlægsentreprenørerne
- engagerer sig aktivt i det regionale erhvervslivs arbejde med at forberede sig bedst muligt til anlægsarbejderne og ligeledes skabe jobmuligheder som følge af projektet
- medvirker til at sikre ordnede forhold for de af entreprenørens medarbejdere, som er nødt til at bo langt fra deres hjem og personlige netværk under anlægsarbejdet. Odense Letbane har i 2017 indgået en aftale med Odense Kommunes Kontrolenhed, der skal kontrollere forholdene
- vil ikke acceptere social dumping i forbindelse med etableringen af letbanen. Aftalen med Kontrolenheden understøtter dette
- har til hensigt at sikre ordnede løn- og arbejdsvilkår, samt at internationale konventioner og national lovgivning i det land, hvor arbejdet udføres, efterleves, herunder regler i forhold til maksimal arbejdstid, ret til ferie, arbejdsmiljø, foreningsfrihed, kollektiv forhandling og ikke-diskrimination, jf. UN Global Compact og aftalen med Odense Kommunes Kontrolenhed

Mål

Anlægsarbejdet med etablering af nye veje, cykelstier og fortove er nu godt i gang på CW-entrepriserne og målet for Byg Til Vækst er min. 10% elever eller lærlinge. Der foretages kontrol af, at samarbejdspartnere, entreprenører, konsulenter og leverandører også efterlever kravene til det sociale ansvar.

Resultater

Odense Letbanes implementering af disse krav til CSR har blandt andet medført, at indgåelse af aftalen med Kontrolenheden i november 2017. Aftalen imellem "Byg til Vækst" og Odense Letbane er fortsat som hidtil i 2017. Aftalen forpligter Odense Letbane og entreprenørerne til at samarbejde om uddannelse og indslusning af udvalgte grupper af ledige. Aftalen omfatter ligeledes støtte fra jobcentre til at sikre tilgængelig og korrekt kvalificeret arbejdskraft til projektets entreprenører.

Odense Letbane har ikke en specifik klimapolitik, men miljøhensyn har vejet tungt i planlægning og projektering af de forskellige anlæg, jf. ovenfor. Anvendelse af regnvand og genanvendelse af vand fra for eksempel togvask og etablering af to træ for hvert træ, der fældes vidner om dette.

d) Kommunikation og dialog

Odense Letbane ønsker, at etik, ansvarlige handlinger og projektets målsætninger demonstreres i den daglige drift og proaktivt kommunikeres til projektets aktører og ikke mindst til byens borgere og erhvervsdrivende.

Odense Letbane vil:

- sørge for den bedst mulige information om projektet og dets konsekvenser gennem løbende orientering og en rettidig og transparent kommunikation til projektets samarbejdspartnere, rådgivere, entreprenører og andre interessenter
- invitere til åben og fordomsfri dialog og følge en interessant- og dialogtilgang, der er baseret på principper om retvisning, rettidighed, gensidig respekt, proaktivitet, åbenhed og gennemsigtighed
- anerkende de bekymringer, interessenterne måtte have, og som selskabet bliver bekendt med under dialogen og er indstillet på, så vidt det er tidsmæssigt muligt og økonomisk forsvarligt at handle ud fra dem

Resultater

Kommunikation:

- "Banke-på besøg" hos borgerne for at informere om letbaneprojektet
- Anskaffet en mobil og bemandet udstillingsvogn, der løbende placeres langs traceet efterhånden som projektet skrider frem
- SMS-service med information om vejarbejder mv.
- Besvaret spørgsmål via blandt andet Odense Letbanes hjemmeside og på Facebook
- Afholdt borgermøder forud for aktiviteter langs traceet

Interessenter:

- Har en åben og direkte dialog med interessenter til letbanen
- Fast mødestruktur med væsentlige interessenter
- Følger en early warning politik

Anlæg:

- Etableret en tilgængelighedsgruppe med borgere med forskellige tilgængelighedsudfordringer
- Kontakt til borgere før, under og efter eksproprieringer
- Afholdt guidede cykelture langs traceet

Etik:

- Respekt for borgernes penge
- Stiller skarpe krav til finansiell kontrol
- Klar personalehåndbog

I 2018 vil der blive sat øget fokus på kommunikation med naboerne til letbanen, for eksempel ved målrettede "banke-på besøg" for at give aktuel information om projektets fremdrift og samtidig også for at informere om den færdige letbane og overgangen til drift. Ligeledes er der arrangeret bydelsevents for at markere overgangen fra CW-arbejde til anlæggelsen af infrastrukturen.

Odense Letbane lægger vægt på borgerinvolvering i forbindelse med anlæggelsen af letbanen. I 2018 er det således planen om muligt at inddrage borgerne i forbindelse med udsmykning på stationerne og navngivning af togvognene, for eksempel ved afholdelse af konkurrencer.

e) Kvinder i ledelsen

Bestyrelsen for Odense Letbane P/S sammensættes ud fra de kompetencer, som på et givent tidspunkt er nødvendige for at løfte den komplekse opgave med at anlægge en letbane. Vurderingen af kompetencer sker uden skelen til køn, idet dette gælder for såvel bestyrelsen, som projektledelsen.

Odense Letbane P/S forsøger så vidt muligt at have en repræsentant af hvert køn blandt de sidste tre kandidater til en stilling i virksomhedens ledelse.

Odense Letbane har en meget faglig specialiseret opgave omkring anlæggelse af en letbane. Det er Odense Letbanes mål, at begge køn er repræsenteret med mindst 30% i bestyrelsen i 2019.

Andelen af kvinder i bestyrelsen udgør 20%. Måltallet er således endnu ikke nået, men kompetencerne i bestyrelsen vurderes at passe til den fase projektet er i. Ved ny rekruttering i bestyrelsen vil vi tilstræbe en mere ligelig kønsbalance, når det er fagligt forsvarligt.

Idet Odense Letbane har under 50 ansatte er der ikke udarbejdet en politik for øvrige ledelsesniveauer.

3.15 Bestyrelsens og direktionens ledelseshverv i erhvervsdrivende og offentlige virksomheder

Odense Letbane P/S' bestyrelse beklæder følgende ledelseshverv i andre erhvervsdrivende virksomheder:

Jesper Rasmussen, formand bestyrelsen

Tiltrådt 02.03.2015

Valgt på generalforsamling

Født: 1952

Honorar 2017: 250 t.DKK

Tillidshverv:

- Adm. direktør, Anpartsselskabet af 11. november 2013
- Adm. direktør, Ejendomsaktieselskabet af 1. maj 2015
- Direktør, Sankt Peder Consulting ApS
- Direktør, Sankt Peder Holding ApS
- Bestyrelsesmedlem, Ejendomsaktieselskabet af 1. maj 2015
- Bestyrelsesformand, Enco A/S - EI,
- Bestyrelsesformand, Md Holding København ApS,
- Bestyrelsesformand, Junkbusters Group ApS,
- Bestyrelsesformand, Junkbusters ApS,
- Bestyrelsesformand, Galaxe A/S
- Bestyrelsesformand, SAM Executive Search A/S
- Bestyrelsesformand, Plan4move ApS
- Bestyrelsesformand, Dge Group A/S,
- Bestyrelsesformand, Dge Miljø- og Ingeniørfirma A/S
- Bestyrelsesformand, Skou Gruppen A/S
- Bestyrelsesformand, Living House Copenhagen A/S
- Bestyrelsesformand, Sg Totalentreprise A/S
- Bestyrelsesformand, Moos A/S
- Bestyrelsesformand, Spring Venture Holding ApS
- Bestyrelsesformand, Telcon A/S

Gitte Andersen, bestyrelsesmedlem

Tiltrådt 02.03.2015

Valgt på generalforsamling

Født: 1959

Honorar 2017: 125 t.DKK

Tillidshverv:

- Adm. Direktør / Global Head of Workplace Management & Design, Signal Arkitekter ApS
- Adm. direktør, Gitte Andersen ApS
- Bestyrelsesmedlem, Gigtforeningen

Magnus Jonasson, bestyrelsesmedlem

Tiltrådt 13.06.2017

Valgt på generalforsamling

Født: 1956

Honorar 2017: 73 t.DKK

Tillidshverv:

- Adm. direktør, MJUK AB
- Bestyrelsesmedlem, Infranord AB
- Bestyrelsesmedlem, Ellagro Group AB
- Bestyrelsesmedlem, AQ Trafo AB

Jesper Sondrup Rosener, bestyrelsesmedlem

Tiltrådt 02.03.2015

Valgt på generalforsamling

Født: 1970

Honorar 2017: 125 t.DKK

Tillidshverv:

- Adm. direktør, Jysk Fynske Medier P/S
- Adm. direktør, JFM Gruppen ApS
- Adm. direktør, Komplementarselskabet Jysk Fynske Medier A/S
- Direktør, Step A/S
- Bestyrelsesformand, Deal.dk A/S
- Bestyrelsesformand, Det Sønderjyske Mediaselskab ApS
- Bestyrelsesformand, FM Adserving A/S
- Bestyrelsesformand, GulogGratis.dk A/S
- Bestyrelsesformand, Inter-Graphics.dk A/S
- Bestyrelsesformand, Radio Charlie ApS
- Bestyrelsesformand, Radio Holsted A/S
- Bestyrelsesformand, Radio SKALA ApS
- Bestyrelsesformand, Radio Victor A/S
- Bestyrelsesformand, Ugeavisen Nordfyn A/S
- Bestyrelsesformand, VIDIBILI Film DK ApS
- Bestyrelsesformand, VIDIBILI Film Fyn ApS
- Bestyrelsesformand, Woerk ApS
- Bestyrelsesformand, Danske Mediers Arbejdsgiverforening
- Bestyrelsesformand, Ugeaviserne af 15/6-2017 A/S
- Næstformand, Danske Medier
- Bestyrelsesmedlem, Fyns Erhvervspark A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Erhverv A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Fyn A/S
- Bestyrelsesmedlem, Boliggruppen Sydfyn ApS
- Bestyrelsesmedlem, DA
- Bestyrelsesmedlem, Netværket Dagbladene
- Bestyrelsesmedlem, Foreningen Sendesamvirket Østjylland F.M.B.A
- Bestyrelsesmedlem, Foreningen Sendesamvirket Vestjylland F.M.B.A.
- Bestyrelsesmedlem, Foreningen Sendesamvirket Sønderjylland F.M.B.A.

Niels Walther-Rasmussen, bestyrelsesmedlem

Tiltrådt 02.03.2015

Valgt på generalforsamling

Fødselsår: 1952

Honorar 2017: 125 t.DKK

Tillidshverv:

- Partner, Mazanti-Andersen Korsø Jensen
- Direktør, Calira Holding ApS
- Direktør, J.P.A. Espersen og Hustru Dagny Espersens Fond
- Bestyrelsesformand, Løfbergs og Fennings Fond
- Næstformand for bestyrelsen, Bossard Denmark A/S
- Bestyrelsesmedlem, Astellas Pharma A/S
- Bestyrelsesmedlem, Strategic Design Group Holding IVS
- Bestyrelsesmedlem, Strategic Design Group IVS
- Bestyrelsesmedlem, A. Espersen A/S
- Bestyrelsesmedlem, Petite Legarth ApS
- Bestyrelsesmedlem, Insepa A/S

Odense Letbane P/S' direktion beklæder følgende ledelseshverv i andre erhvervsdrivende virksomheder:

Mogens Hagelskær, administrerende direktør

- Adm. direktør, Odense Letbane Komplementar ApS

Per Feddersen, økonomidirektør

Steen Lykke, teknisk direktør

4 ÅRSRAPPORT

5 Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for Odense Letbane P/S for 2017 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse D-virksomheder, herunder bestemmelserne for statslige aktieselskaber jævnfør lov om Odense Letbane §10.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Årsrapporten for 2017 er aflagt i t.DKK.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen som en finansiel post.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta omregnes til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældsforpligtelsens opståen eller indregning i seneste årsregnskab indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger.

Resultatopgørelse

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger omfatter løn og gager, inkl. feriepenge og pensioner samt andre omkostninger til social sikring af selskabets medarbejdere. I personaleomkostninger er fratrukket modtaget godtgørelse fra offentlige myndigheder.

Andre driftsomkostninger

Andre driftsomkostninger omfatter omkostninger til administration, lokaler, konsulenthonorar m.v.

Finansielle indtægter og omkostninger

Finansielle indtægter og omkostninger indeholder renter, kursgevinster og -tab vedrørende gæld og transaktioner i fremmed valuta samt amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser.

Balance

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver under udførelse omfatter anlægsomkostninger vedrørende etablering af letbanen og indregnes til kostpris. Kostprisen omfatter omkostninger direkte og indirekte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. Der afskrives ikke før ibrugtagning

Driftsmidler og inventar indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen. Der foretages lineære afskrivninger baseret på aktivernes forventede brugstider på 3-5 år.

Værdiforringelse af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse, ud over det som udtrykkes ved afskrivning.

Foreligger der indikationer på værdiforringelse foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis gruppe af aktiver. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgspris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede nettoindtægter fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen.

Andre tilgodehavender

Andre tilgodehavender måles til nominel værdi. Der hensættes til imødegåelse af forventede tab efter en individuel vurdering af tilgodehavender.

Egenkapital

Indskud fra ejer indregnes direkte på egenkapitalen.

Gældsforpligtelser

Gæld måles og indregnes ved første indregning i balancen til kostpris svarende til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til nominel værdi.

Øvrige gældsforpligtelser måles til nettorealiseringsværdi.

Offentlige tilskud

Offentlige tilskud indregnes i resultatopgørelsen efter periodiseringsprincippet dvs. samtidig med afholdelse af de omkostninger eller anlægsinvesteringer de helt eller delvist vedrører. Offentlige tilskud der vedrører fremtidige driftsomkostninger eller anlægsinvesteringer indregnes i balancen som periodiserede

offentlige tilskud under forpligtelser og indtægtsføres efterfølgende i takt med, at anlægsinvesteringerne afskrives.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser selskabets pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet for året, årets forskydning i likvider og selskabets likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrøm fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres som årets resultat reguleret for ikke-kontante driftsposter samt ændring i driftskapital.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet

Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter ændringer i størrelse eller sammensætning af selskabets virksomhedskapital og omkostninger forbundet hermed samt optagelse af lån, afdrag på rentebærende gæld og betaling af udbytte til selskabsdeltagere.

Likvider

Likvider omfatter likvide beholdninger.

Nøgletal

De i hoved- og nøgletalsoversigten anførte nøgletal er beregnet således:

Likviditetsgrad:	$\frac{\text{Omsætningsaktiver} \times 100}{\text{Kortfristet gæld}}$
Soliditetsgrad:	$\frac{\text{Egenkapital ultimo} \times 100}{\text{Passiver i alt, ultimo}}$
Egenkapitalforrentning:	$\frac{\text{Ordinært resultat efter skat} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$

6 Resultatopgørelse

(t.DKK)	Note	1/1 - 31/12 2017	1/1 - 31/12 2016
Personaleomkostninger	1	-2.484	-3.068
Andre driftsomkostninger		-5.346	-4.678
Af- og nedskrivninger	2	-61	-47
Resultat af primær drift		-7.891	-7.793
Finansielle poster		-6.519	-2.013
Årets resultat		-14.410	-9.806

7 Balance

(t.DKK)	Note	31/12 2017	31/12 2016
Aktiver			
Anlægsaktiver			
Materielle anlægsaktiver			
Materielle anlægsaktiver under udførelse	2	723.796	459.868
Driftsmidler og inventar	2	227	170
Materielle anlægsaktiver i alt		724.023	460.038
Anlægsaktiver i alt		724.023	460.038
Omsætningsaktiver			
Tilgodehavender			
Andre tilgodehavender	3	78.150	89.614
Periodeafgrænsningsposter		174	83
		78.324	89.697
Likvide beholdninger		1.485	1.778
Omsætningsaktiver i alt		79.809	91.475
Aktiver i alt		803.832	551.513

Balance

(t.DKK)	Note	31/12 2017	31/12 2016
Passiver			
Egenkapital			
Virksomhedskapital		500	500
Overført resultat	4	123.480	54.516
Egenkapital i alt		123.980	55.016
Gældsforpligtelser			
Langfristede gældsforpligtelser			
Periodiseret offentligt tilskud		212.100	118.500
KommuneKredit	5	342.979	139.739
		555.079	258.239
Kortfristede gældsforpligtelser			
Kortfristet del af langfristet gæld		9.430	3.903
Kommunekredit		15.000	198.408
Leverandører af varer og tjenesteydelser		78.819	24.530
Anden gæld		21.524	11.417
Kortfristede gældsforpligtelser i alt		124.773	238.258
Passiver i alt		803.832	551.513
Honorar til selskabsvalgt revisor	6		
Kontraktlige forpligtelser og eventualforpligtelser mv.	7		
Nærtstående parter	8		
Ændringer i driftskapital	9		
Hændelser efter periodens afslutning	10		

8 Egenkapitalopgørelse

(t.DKK)	Virksom- heds- kapital	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar 2017	500	54.516	55.016
Indskud fra ejer	0	83.374	83.374
Overført jf. resultatdisponering note 4	0	-14.410	-14.410
Egenkapital pr. 31. december 2017	500	123.480	123.980

9 Pengestrømsopgørelse

(t.DKK)	Note	1/1 - 31/12 2017	1/1 - 31/12 2016
Resultat af primær drift		-7.891	-7.793
Afskrivninger		61	47
Pengestrømme fra primær drift før ændringer i driftskapital		-7.830	-7.746
Ændring i driftskapital	9	-3.826	-3.652
Pengestrømme fra drift		-11.656	-11.398
Finansielle poster		-6.519	-2.013
Pengestrømme fra driftsaktivitet		-18.175	-13.411
Køb materielle anlægsaktiver		-118	0
Tilgang materielle anlægsaktiver under udførelse		-263.928	-255.248
Ændring i driftskapital	9	67.096	-12.836
Pengestrømme til investeringsaktivitet		-196.950	-268.084
Kapitalindskud Odense Kommune		83.374	7.126
Modtaget offentlige tilskud		106.100	41.200
Optagelse langfristet gæld		216.727	146.592
Afdrag på langfristet gæld		-7.960	-2.950
Ændring i løbende kreditter		-183.409	82.408
Penge fra finansieringsaktivitet		214.832	274.376
Årets pengestrøm		-293	-7.119
Likvider, primo		1.778	8.897
Likvider, ultimo		1.485	1.778

Pengestrømsanalysen kan ikke direkte udledes af årsregnskabets øvrige bestanddele.

10 Noter

(t.DKK)	1/1 - 31/12 2017	1/1 - 31/12 2016
1. Personaleomkostninger		
Gager og lønninger	23.390	26.421
Pensioner	3.887	4.340
Andre omkostninger til social sikring	403	367
	27.680	31.128
 Heraf vederlag til bestyrelse	 750	 766
Heraf vederlag til direktionen	4.416	4.355
 Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede	 35	 39

Af de samlede personaleomkostninger på 27.680 t.DKK er 2.484 t.DKK ført i resultatopgørelsen, mens 25.196 t.DKK er aktiveret under posten *anlægsaktiver under udførelse*.

2. Materielle anlægsaktiver

	Materielle anlægs- aktiver under udførelse	Drifts- midler og inventar
Kostpris 1. januar 2017	459.868	234
Tilgang	263.928	118
Kostpris 31. december 2017	723.796	352
 Afskrivninger 1. januar 2017	 0	 64
Periodens afskrivninger	0	61
Afskrivninger 31. december 2017	0	125
 Materielle anlægsaktiver 31. december 2017	 723.796	 227

Noter

(t.DKK)

	<u>31/12 2017</u>	<u>31/12 2016</u>
--	-------------------	-------------------

3. Andre tilgodehavender

Tilgodehavende moms	6.150	5.872
Tilgodehavende tilskud hos Transport- Bygnings- og Boligministeriet	64.800	77.300
Tilgodehavende udlæg hos Odense Kommune	130	1.146
Tilgodehavende hos ledningsejere mv.	7.070	5.296
	<u>78.150</u>	<u>89.614</u>

4. Forslag til resultatdisponering

Foreslået udbytte	0	0
Overført resultat	-14.410	-9.806
	<u>-14.410</u>	<u>-9.806</u>

5. Langfristede gældsforpligtelser

Af de langfristede gældsforpligtelser forfalder 303.548 t.DKK senere end 5 år fra balancedagen.

	<u>1/1 - 31/12 2017</u>	<u>1/1 - 31/12 2016</u>
6. Honorar til selskabsvalgt revisor		
Honorar vedrørende lovpligtig revision	125	122
Erklæringsopgaver med sikkerhed	89	135
Skatterådgivning	0	8
Andre ydelser	293	177
	<u>507</u>	<u>442</u>

7. Kontraktlige forpligtelser og eventualforpligtelser mv.

De indgåede igangværende kontrakter med entreprenører og leverandører vedrørende anlæg af infrastruktur og indkøb af det rullende materiel har pr. 31/12 2017 en samlet restværdi på 1.542 mDKK.

Noter

7. Kontraktlige forpligtelser og eventualforpligtelser mv. (fortsat)

Virksomheden er pr. 31/12 2017 part i en række sager vedrørende erstatning for nogle af de eksproprierede ejendomme. Sagerne er indbragt for taksationskommissionen og forventes behandlet i løbet af 2018. Udfaldet af disse sager kendes ikke, men forventes ikke at påvirke virksomhedens finansielle stilling væsentligt.

Der er indgået kontrakt om leje af selskabets administrationslokaler. Aftalen kan opsiges med 6 måneders opsigelse. Forpligtelsen udgør 678 t.DKK.

Der er indgået en administrationsaftale med Odense Kommune. Aftalen kan opsiges med 6 måneders varsel til opsigelse 31.12. Forpligtelsen udgør 435 t.DKK.

8. Nærtstående parter

Odense Letbane P/S' nærtstående parter, der besidder mere end 5% af stemmerettighederne, er Odense Kommune, Flakhaven 2, 5000 Odense C.

Årsregnskabslovens §98c, stk. 7 anvendes vedrørende transaktioner med nærtstående parter.

(t.DKK)	1/1 - 31/12 2017	1/1 - 31/12 2016
9. Ændring i driftskapital		
Driftsaktivitet		
Ændring i tilgodehavende udlæg hos Odense Kommune		
og i tilgodehavender hos ledningsejere mv.	-849	-4.953
Ændring i moms	-3.659	-523
Ændring i anden gæld	683	1.824
	-3.826	-3.652
Investeringsaktivitet		
Ændring i moms	3.382	10.627
Ændring i kreditorer	54.289	-29.510
Ændring i anden gæld	9.426	6.047
	67.096	-12.836

10. Hændelser efter periodens afslutning

Der har efter periodens afslutning ikke været hændelser, som påvirker indholdet af årsrapporten.